

פרשת כי תשא / פורים – מחר

"מחר אולי נפליגה בספינות מחוף אילת עד חוף שנהב" פותחת נעמי שמר את אחד משיריה האופטימיים, אך הפזמון שכתבה מפוכח ומסוייג יותר – "כל זה יבוא מחר אם לא היום, ואם לא מחר אז מחרתיים". הטוב בא יבוא, אבל כנראה שלא היום אלא מחר או באחד הימים שאחריו. הימים הסוערים והמלחמה הקשה שאנחנו בתוכם דורשים מאיתנו סבלנות ואורך רוח – בתקווה שהקושי הנוכחי מביא עמו בשורת ישועה וגאולה עמוקה. את הטור השבועי אני כותב לכם לבוש במדים, בהפסקות הקצרות שבין המשימות ובגעגוע גדול הביתה. מתוך תפילה שאחרי מראות ההרס והכאב שראינו השבוע נזכה להמשך גם השיר – "מחר יקומו אלף שיכונים ושיר יעוף במרפסות, ושלל כלניות וצבעונים, יעלו מתוך ההריסות".

רגע לפני מעמד הר סיני, מצווה ה' על משה להכין את העם לקבלת התורה – "לְךָ אֵל הָעַם וְקַדְשָׁתָם הַיּוֹם וּמָחָר" (שמות יט, י). מעמד כה נשגב מחייב היערכות והתקדשות, וההמתנה של היום הנוסף, היא תנאי הכרחי לכל אלו. ארבעים יום מאוחר יותר, כאשר יעשה אהרון לעם את עגל הזהב, הוא שוב ישתמש בדחייה דומה ויאמר לעם – "חַג לַה' מָחָר" (שמות לב, ה). נראה שישנו הבדל עמוק בין הדחינות של משה לדחינות של אהרון – נראה שמשה מבקש להגיע נכונים וראויים יותר למעמד, בעוד אהרון מבקש למשוך זמן ולקוות שמשה ירד מן ההר וה"חג" המדובר יוכל להתבטל.

שני סוגי ה"מחר" מציגים שני מודלים מנוגדים של דחייה – האחד מבקש לדחות דווקא מתוך רצון והערכה לדבר, ואילו השני מבקש לדחות מן הסיבה ההפוכה, מתוך חוסר רצון להגיע אליו. דומני שכולנו מכירים מקרוב את שני סוגי הדחייה – את מסיבת החתונה דוחים זוגות רבים למועד מאוחר, כדי שיוכלו להיערך ולהתכונן באופן מיטבי. את ערמת הכלים הממתינה בכיור אנו דוחים לא פעם בתקווה שהיא "תיעלם" מאליה.

מגילת אסתר גם היא מציגה אירועים של דחיות חוזרות – אסתר המלכה באה למלך אחשוורוש להתחנן על עמה. המלך מגיש לה את שרביט הזהב ומציע לה "עַד חֲצֵי הַמְּלָכוֹת וַיִּנָּתֵן לָךְ" (אסתר ה, ג). אך אסתר אינה מתנפלת על ההזדמנות. היא מבקשת מהמלך להגיע אליה למשתה יחד עם המן. גם במשתה, שב המלך ומציע לתת לה "עַד חֲצֵי הַמְּלָכוֹת", אך אסתר שוב דוחה את המענה למועד מאוחר יותר – "יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמֵן אֶל הַמְּשֻׁתָּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לָהֶם וּמָחָר אֶעֱשֶׂה כַּדָּבָר הַמְּלֻךְ" (שם ח). רק בפעם השלישית מבקשת אסתר על נפשה ועל עמה.

כנגד הדחיינות של אסתר, מעמידה המגילה את דמותו האימפולסיבית של אחשוורוש. הוא אינו ממתין למחר, ואינו מקדיש זמן למחשבה נוספת. ההחלטות המלכותיות מתקבלות בשליפה מיידית – מהדחתה של ושתי, דרך ההיענות לגזירות של המן ועד ההחלטה: "תָּלְהוּ עָלָיו" (שם ז, ט) – את הכל חורף המלך אחשוורוש בלא שיהוי ובלא עצירה למחשבה. כאן, עכשיו ומיד.

האמירה הנפוצה "עדיין לא בשלו התנאים" או העצה ש"כדאי להמתין ולישון על זה לילה" הן לפעמים דחיות בקש. האנשים שרגילים לומר ש"עכשיו זה לא הזמן", תמיד יגידו את זה. הדחייה למחר או למועד מאוחר יותר, היא לא פעם ניסיון למוסס את העניין ולגרום לו שלא להתרחש כלל. אך אין להסיק מכך שהפתרון הוא לעשות הכל באופן מידי. הרצון ל"שלום עכשיו", ל"משיח עכשיו", או לכל תקווה מיידית, מדלג פעמים רבות על הצורך העמוק במחשבה, בהכנה ובתהליכי עומק.

גאולת פורים מתרחשת במפגש בין הדחיינות של אסתר לאימפולסיביות של אחשוורוש. בין הרצון לדחות עוד קצת ולהמתין עוד רגע, ובין הדחיפות להחליט באופן מידי. בין הבקשה "מָחָר אֶעֱשֶׂה כְּדָבַר הַמֶּלֶךְ" ל"הֲרָצִים יֵצְאוּ דְחוּפִים בְּדָבַר הַמֶּלֶךְ" (שם ג, טו). נראה שהאופן ליישם זאת בחיי המעשה מתגלמת במושג "דד-ליין" – החלטות גדולות דורשות מסגרת זמן ראויה להתלבטות ולמחשבה, אך יש לתחום ולהגביל אותן במועד ברור שבו תתקבל החלטה חדה וברורה, בלתי חוזרת. התנהלות שכזו מאפשרת לאדם להתלבט כהוגן, אך לא לאבד את המומנטום. לקבל החלטות בכובד ראש, אך לא לתת לראש הכבד, לאבד את הבהירות והעוצמה של ההכרעה החד משמעית.